

NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT
(NVE)
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon

Ine Cecilie Jordalen Norum, 61 26 60 74

Uttalelse - høring - vannuttak og regulering av Mellsenn - Øystre Slidre kommune

Vi viser til NVEs brev av 11.02.25 med vurdering av vannuttak og regulering av Mellsenn i Øystre Slidre kommune.

Bakgrunn

Øystre Slidre kommune søker etter vannressursloven § 8 om tillatelse til å flytte dagens vannuttak fra Ygna til innsjøen Mellsenn. Det er ønskelig å regulere Mellsenn mellom LRV på kote 859,4 og HRV på kote 859,8. Tiltaket innebærer å etablere en terskel for regulering, arrangement for minstevannføring og vannledning til vannforsyningsanlegg.

Statsforvalterens vurdering

Fisk

Ygna renner ut av Mellsenn og ned til Nedrevatnet. Basert på fiskeundersøkelsene (vedlegg 7 - Mellsenn – akvatiske undersøkelser 2023) gjennomført i 2023 tyder det på at det er flere gode gytebekker som renner inn i Mellsenn. Ygna anses også som en god produksjonsbekk og er svært viktig for ørretbestanden i Mellsenn. Det er derfor viktig at det sikres tilstrekkelig minstevannføring i Ygna.

Det opplyses i søknaden at det nærmest utløpsbekken i Mellsenn er grunt, og en utvidet sone her vil kunne tørrlegges. Videre står det at dette vil medføre noe videre uttørking i bekkeløpet nedstrøms, og det vil bli færre episoder med vannslipp utover minstevannføringen. I søknaden opplyses det også om at med en senkning av vannstanden vil potensielle yngleplasser for ørret i grunnere partier nær for eksempel bekkeløp kunne påvirkes noe. Det påpekes videre at det ikke foreligger nok kunnskap om utformingen til registrerte gyte- og oppvekstbekker til å kunne utelukke at omsøkt regulering kan resultere i vandringshindre/barrierer for oppvandrende fisk. Det kan ikke utelukkes at bekkene tørrlegges i tørre perioder også ved dagens forhold, men ved økt vannuttak kan dette potensielt skje hyppigere. Statsforvalteren ønsker å påpeke at dette bør kartlegges før man kan åpne opp for vannstandsregulering av Mellsenn. Ved forrige prøvefiske ble det konkludert med at rekrutteringen i Mellsenn var god, men dette kan fort endre seg dersom flere av gyteområdene ikke lenger blir tilgjengelig på grunn av reguleringen.

En økt regulering av strandsona vil også kunne påvirke produksjonen av næringsdyr i Mellsenn. Mindre tilgjengelig næring, og en noe økt næringskonkurranse fra ørekyte vil kunne påvirke ørretbestanden negativt. Elva Ygna er viktig for produksjon av vannlevende insekter, noe som kan påvirkes negativt om elva får en lavere vannføring.

Naturmangfold

Det er registrert flere naturtyper og MiS-figurer (livsmiljø: liggende død ved og gamle trær) langs Mellsenn, men disse blir ikke direkte påvirket av omsøkt regulering. Det er også registrert noen fuglearter i området, men heller ikke disse antas å bli påvirket av tiltaket. Videre er det registrert et leveområde (verdi: viktig) for liype ved Mellsenn, samt tre ulike funksjonsområder for orrfugl som er registrert som yngleområde, leveområde og spill/parringsområde i nærheten av Mellsenn. Det er viktig at anleggsfasen legges utenfor sårbar periode for lirype og orrfugl.

Naturtypene bekkekløft og rik sumpskog med A- og B-verdi, samt bergvegglokaliteter og en fossesprøytzone er registrert i nedre del av Ygna. Disse områdene vil ikke berøres direkte gjennom arealinngrep, men vil kunne bli påvirket av mindre vannføring i Ygna. Søker antar imidlertid at, minstevannføring og tilsig, vil føre til at 92 % av dagens vannføring i Ygna vil renne forbi områdene med registrerte naturtyper. Statsforvalteren mener at det her bør vurderes avbøtende tiltak dersom man ser at de registrerte naturtypene forringes.

Vannforskriften §12

Statsforvalteren minner om at regional plan for vannforvaltning i Innlandet og Viken vannregion 2022-2027 er en regional føring som skal ligge til grunn. Ifølge vannforskriften §§ 4-7 skal vannforekomster beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomsten skal ha minst god økologisk tilstand/potensial og god kjemisk tilstand. Ny aktivitet eller nye inngrep som kan føre til at miljøtilstanden forringes eller at miljømålet ikke blir nådd, må vurderes opp mot vannforskriften § 12. Statsforvalteren kan ikke se at det er gjort noen vurdering av hvilke konsekvenser vannuttaket har for miljøtilstanden og miljømålet i vannforekomsten, og det er derfor uvisst om § 12 kommer til anvendelse.

Vi minner om at det er tiltakshaver som har ansvaret for å framskaffe kunnskap om miljøtilstand og forventede endringer i vannforekomsten. Søknadsdokumentene må vise hvordan vannmiljøet blir påvirket, og gi svar på om tiltaket medfører forringelse av den berørte vannforekomsten. Dersom vurderingene viser at tiltaksforslaget fører til at miljøtilstanden forringes, vil det ikke være grunnlag for å gjennomføre tiltakene i vassdraget med mindre aktuell sektormyndighet vurderer at § 12 er oppfylt.

Manøvrering

I søknaden opplyses det om at det ikke skal bygges en dam i utløpet av Mellsenn. Utløpet beholdes som i dag, men det skal etableres et arrangement for slipp av minstevannføring. I vedlegg 8 (Hydrologisk underlag for søknad om vannuttak fra Mellsenn) skisseres to alternativer for slipp av minstevannføring. Fast overløp (v-profil eller rektangulær spalte) eller et nedgravd rør i magasinet med ventil for styring av vannmengde. Ved en anordning for slipp av minstevannføring gjennom et nedgravd rør i magasinet, vil en elvestrekning på 50 m kunne bli tørrlagt ved kun slipp av minstevannføring. Ygna mellom Mellsenn og Nedrevatnet anses som en velegnet gyte- og oppvekstbekk for ørret fra Mellsenn. Rekrutteringen kan antas å bli noe redusert som følge av redusert vannføring ut av Mellsenn, samt på grunn av tidvis tørrlegging av strekningen på 50 m dersom det er gyteaktivitet her. Statsforvalteren vil ikke motsette seg de skisserte alternativene for slipp av minstevannføring. En løsning som sikrer vann også på de øvre 50 m av Ygna vil imidlertid

være å foretrekke, dersom dette er gjennomførbart uten store inngrep samtidig som løsningen gir sikker vannføring.

For å illustrere påvirkningen fra vannuttaket i Mellsenn på vannføringen, er det utarbeidet vannføringskurver for tørt, normalt og vått år. Det opplyses i søknaden at kurvene er basert på skalert vannføringsserie fra Vinde-elv. Vi stiller spørsmålsteget til om dette er tilstrekkelig som grunnlag, da dette måler vannføringen i et annet nedbørsfelt som ikke nødvendigvis vil samvarierte helt med utløpet fra Mellsenn.

Fysiske inngrep

Vi forutsetter at vassdraget settes tilbake i tilnærmet opprinnelig stand der tiltaket medfører fysiske inngrep i vassdraget. Det bør videre gjennomføres avbøtende tiltak for å redusere virkningene av skjemmende terrenginngrep slik søker har anført i sin søknad.

Vannuttak og regulering

Dersom det gir konsesjon til omsøkt vannuttak og regulering påpeker vi at maksimalt tillatt uttaksvolum må presiseres i konsesjonen. Anledningen til å ta ut det angitte maksimale vannuttaket må imidlertid ikke gå på bekostning av krav til minstevannføring i Ygna eller laveste tillatte vannstand i Mellsenn. Det må være vannverkets ansvar å disponere vannuttaket slik at de krav som settes til vannslipp og nedre grense for vannstanden i konsesjonen til enhver tid overholdes. Dette vil innebære at det må innføres restriksjoner på vannforbruk dersom det er nødvendig for å overholde reguleringsgrensen eller kravet til minstevannføring.

Det må føres kontinuerlig tilsyn med at kravene til vannføringen i Ygna og vannstanden i Mellsenn overholdes. Vannføringen bør baseres på direkte og kontinuerlige målinger av vannføringen nedenfor utløpet av Mellsenn. Det bør videre etableres et vannmerke i Mellsenn slik at det er lett synlig for enhver om kravet til laveste vannstand er overholdt.

Med hilsen

Tore Pedersen (e.f.)
avdelingsdirektør

Ine Cecilie Jordalen Norum
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Innlandet fylkeskommune
Øystre Slidre kommune

Pb. 4404
Bygdinvegen 1989

2325 HAMAR
2940 HEGGENES